

11. WŁADZA USTAWODAWCZA

12. Władza ustawodawcza w RP.	1) przedstawia zasady ustroju zawarte w Konstytucji RP, 2) przedstawia ustrojową pozycję parlamentu, 3) przedstawia proces ustawodawczy
-------------------------------	---

Pojęcia

Elektorat - ogół osób mających prawo uczestniczenia w głosowaniu; w Polsce w myśl konstytucji uprawniony do głosowania w wyborach do Sejmu, Senatu, organów samorządu terytorialnego, a także w wyborach prezydenta ma każdy obywatel, który ukończył lat 18;

Ordynacja wyborcza – ustawa określająca całość zasad, procedur i instytucji związanych z organizacją i przeprowadzeniem wyborów.

Kampania wyborcza – działania rywalizujących partii politycznych lub indywidualnych kandydatów, w celu pozyskania głosów wyborców, organizowane w okresie poprzedzającym wybory parlamentarne, samorządowe lub prezydenckie.

Klauzula zaporowa – w prawie wyborczym klauzula zaporowa oznacza, że do parlamentu mogą dostać się tylko te partie, które przekroczą pewien próg wyborczy – partie, które zdobyły co najmniej 5% głosów oraz koalicje wyborcze, które zdobyły co najmniej 8% głosów.

Cenzus wyborczy – określone prawem wymogi, jakie musi spełnić obywatel, aby uzyskać czynne i bierne prawo wyborcze (tj. móc wybierać lub być wybieranym). Najbardziej rozpowszechnione ograniczenia prawa wyborczego: **cenzus wieku** – ustanawia granicę, od której możliwy jest udział w wyborach lub kandydowaniu na obieralne stanowisko; **cenzus majątkowy**; **cenzus zamieszkania** – do uzyskania prawa wyborczego niezbędny jest określony czas zamieszkania w danej miejscowości; **cenzus wykształcenia** – uzależnia nabycie praw wyborczych od ukończenia szkoły; **cenzus płci** – pozbawia kobiety prawa głosu. Współcześnie obowiązują głównie cenzus wieku oraz cenzus zamieszkania, zwłaszcza w wyborach lokalnych.

Koalicja – porozumienie partii politycznych, zawarte dla osiągnięcia wspólnego celu. Partie polityczne najczęściej zawierają trzy rodzaje koalicji: wyborcze, parlamentarne oraz rządowe. Koalicje wyborcze są tworzone przez partie o zbliżonych programach politycznych lub ugrupowania, które same nie mogą liczyć na zdobycie większości w parlamencie. Koalicja taka polega na zgłaszaniu wspólnej listy kandydatów bądź na udzieleniu poparcia kandydatom zgłoszonym przez koalicję partyjną. Inicjatorem koalicji parlamentarnej są partie (lub partia), które nie mają większości w parlamencie i szukają wsparcia politycznego innych ugrupowań. Koalicje mogą też powołać partie opozycyjne, starające się sformować większość zdolną do obalenia rządu (opozycja polityczna). Koalicje te powoływane są doraźnie dla osiągnięcia wybranego celu (np. przegłosowanie projektu ustawy, uchwalenia wotum zaufania dla rządu) lub opierać się na umowie koalicyjnej przewidującej współpracę na forum parlamentu. Koalicje rządowe są porozumieniem partii, z których żadna nie ma większości w parlamencie, i z tego względu, aby powołać rząd, muszą zawrzeć sojusz.

Opozycja – ugrupowanie polityczne przeciwne grupie rządzącej lub rządowi. Wyróżniamy opozycję parlamentarną i pozaparlamentarną. **Opozycja parlamentarna** – sprzeciw części członków parlamentu wobec rządu lub odmowa jego poparcia. Często nazywa się tak partie lub koalicje partii w parlamencie, które deklarują się jako przeciwnicy polityki rządu. W praktyce oznacza to, że głosują one przeciwko wnioskowi rządu (projektom ustaw), a także starają się doprowadzić do jego upadku (dymisji). **Opozycja pozaparlamentarna** – tworzą ją siły polityczne, które nie zdobyły mandatów przedstawicielskich w trakcie wyborów lub w nich nie uczestniczyły i nie posiadają własnej reprezentacji w parlamencie. Sprzeciw wobec polityki rządu wyraża ona, oddziałując na opinię publiczną i poczynania władz poprzez organizowanie np. wieców, ulicznych demonstracji, akcji ulotkowych lub też prezentowanie swoich poglądów w środkach masowego przekazu.

Kadencja – określony przez prawo okres urzędowania obieralnego organu lub urzędnika. Kadencja polskiego parlamentu wynosi 4 lata, a prezydenta – 5 lat.

Mandat wolny – posłowie i senatorowie nie są związani instrukcjami swoich wyborców.

Immunitet materialny - posłowie i senatorowie nie mogą być pociągnięci do odpowiedzialności majątkowej za działania wynikłe z pełnienia mandatu ani w jego trakcie ani po jego wygaśnięciu

Immunitet procesowy – posłowie i senatorowie nie mogą być pociągnięci do odpowiedzialności karnej oraz nie mogą zostać zatrzymani bez zgody Sejmu i Senatu

Nowelizacja – częściowa zmiana treści aktu normatywnego (np. konstytucji, ustawy) dokonana przez organ, który ten akt ustanowił;

Kworum – minimalnie konieczna liczba posłów obecnych w czasie głosowania.

Zwykła większość głosów – oznacza sytuację, gdy liczba głosujących "za" przyjęciem określonego aktu parlamentu jest większa niż liczba głosów "przeciw". Nie ma natomiast znaczenia, ile oddano głosów wstrzymujących

Bezwzględna większość głosów – bezwzględna większość głosów oznacza co najmniej o jeden głos więcej od głosów pozostałych, to znaczy przeciwnych i wstrzymujących się.

Kwalifikowana większość głosów – aby decyzja była ważna, wymagana jest określona ułamkowo lub procentowo ogólna liczba głosów; konieczne jest uzyskanie określonego odsetka głosów pozytywnych (2/3, 3/5) a głosy wstrzymujące się działają w praktyce tak jak głosy przeciw.

Referendum – powszechne głosowanie w jakiejś sprawie będące formą demokracji bezpośredniej; dzięki referendum członkowie jakiejś społeczności mogą się wypowiedzieć w określonej sprawie.

Ustawa – norma prawna regulująca sprawy szczególnej wagi dla obywateli; ustawy uchwała parlament – najwyższy organ władzy ustawodawczej

Rezolucja – pisemna uchwała jakiegoś zgromadzenia, wyrażająca jego stanowisko w określonej sprawie.

Apel – wezwanie skierowane do kogoś.

Deklaracja – oświadczenie, zajęcie jasnego stanowiska w określonej sprawie

Interpelacja – oficjalne zapytanie posła względem członka rządu na forum parlamentu, na które minister, premier muszą odpowiedzieć.

Zapytanie poselskie – formułowane są ustnie na każdym posiedzeniu Sejmu i wymagają bezpośredniej odpowiedzi; składa się je w celu uzyskania informacji o aktualnych problemach polityki państwa. Poseł informuje Prezydium o ogólnej tematyce zapytania i jego adresacie, na 12 godzin przed rozpoczęciem posiedzenia. Marszałek Sejmu informuje o gotowości złożenia zapytań i ustalonym ich porządku. Nad zapytaniem i udzieloną odpowiedzią nie przeprowadza się dyskusji. Odpowiedź na zapytanie jest wiążącym stanowiskiem Prezesa Rady Ministrów, Ministra Prezesa Rady Ministrów, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli i Prezesa Narodowego Banku Polskiego

Obstrukcja parlamentarna – działania w parlamencie polegające na stosowaniu wszelkich legalnych metod uniemożliwiających przyjęcie jakiejś uchwały lub uniemożliwiającej prowadzenie obrad.

1. Zasady ustroju zawarte w Konstytucji RP

1. **Zasada suwerenności Narodu** – polega na sprawowaniu przez naród najwyższej władzy, której przejawem jest podejmowanie ostatecznych decyzji. Naród oznacza wspólnotę polityczną obejmującą wszystkich obywateli państwa polskiego. Podstawową formą jest wybór w powszechnych wyborach przedstawicieli narodu do Sejmu i Senatu. W sposób bezpośredni Naród wyraża swoją wolę w referendum (forma demokracji bezpośredniej).
2. **Zasada niepodległości i suwerenności RP** - państwo polskie jest organizacją niezależną w podejmowaniu decyzji od innych państw, jest organizacją samodzielną i nieograniczoną; władza państwowa jest władzą najwyższą (zwierzchnią) na danym obszarze.
3. **Zasada republikańskiej formy państwa** – Rzeczypospolita jest republiką = rzeczą publiczną = wspólną sprawą obywateli

4. **Zasada demokratycznego państwa prawnego** - polega na tym, że władza suwerenna należy do wspólnoty wszystkich obywateli (państwo demokratyczne); w którym zarówno rządzący jak i rządzeni podlegają prawu (państwo prawa).
5. **Zasada podziału władzy i równowagi władz** – polega na rozdzieleniu władzy na władzę ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą, a także na równowadze tych władz – żadna z nich nie ma przewagi. Mówi się także o czwartej władzy – niezależnych mass mediach, które kształtują opinię publiczną.
6. **Zasada reprezentacji politycznej** – polega na przeniesieniu przez naród na posłów i senatorów prawa do działania w jego imieniu w drodze aktu wyborczego.
7. **Zasada dwuizbowości parlamentu** – zgodnie z nią władzę ustawodawczą sprawuje Sejm i Senat wybierane w 5-letnich wyborach na kadencję 4 lat. Senat jest izbą wyższą parlamentu, a Sejm izbą niższą. Pozycja izb nie jest równa gdyż większe znaczenie ma Sejm.
8. **Zasada pluralizmu politycznego** – zapewnia warunki działalności partii politycznych reprezentujących różne ideologie i doktryny polityczne. Dotyczy także prawa każdego obywatela do swobodnego wyrażania swoich poglądów. Polska Konstytucja zabrania jednak rozpowszechniania ideologii faszystowskiej i komunistycznej.
9. **Zasada wzajemnej niezależności i współdziałania państwa i kościołów oraz innych związków wyznaniowych** – Konstytucja gwarantuje równouprawnienie kościołów i innych związków wyznaniowych zgodnie z zasadą pluralizmu wyznaniowego i światopoglądowego. Zgodnie z Konstytucją Kościoły i państwo są autonomiczne i niezależne; nie da się całkowicie oddzielić państwa od Kościoła. Konstytucja przewiduje współdziałanie i współpracę Kościoła i państwa w ważnych dla społeczeństwa sprawach np. walka z bezrobociem, przeciwdziałanie skutkom ubóstwa.
10. **Zasada wolności i praw człowieka i obywatela.** Zgodnie z nią to co nie jest zabronione jest dozwolone (przepisy wyznaczają jedynie granice wolności). Prawa człowieka są one zgodne z prawem międzynarodowym.
11. **Zasada decentralizacji władzy publicznej i samorządu** - zasada decentralizacji władzy – polega na przekazaniu organizacjom nie podporządkowanym rządowi funkcji publicznych pozostających dotąd wyłącznie w kompetencjach władz centralnych. Poszczególne grupy społeczne lub społeczności lokalne organizują zaspokajanie potrzeb i rozwiązywanie różnych spraw w sposób samorządny, poza oddziaływaniem państwa ale pod jego kontrolą. Najbardziej powszechną postacią samorządu jest samorząd terytorialny.
12. **Zasada parlamentarno – gabinetowej formy rządów** - zgodnie z nią istnieje równouprawnienie władzy ustawodawczej i wykonawczej; władze te oddziałują na siebie wzajemnie - np. rząd jest odpowiedzialny za swoją działalność przed parlamentem, prezydent (władza wykonawcza) ma prawo do rozwiązania parlamentu Cechą systemu parlamentarno gabinetowego jest dualizm władzy wykonawczej: rząd + głowa państwa (prezydent).
13. **Zasada odrębności władzy sądowej oraz niezawisłości sądów i trybunałów** – sądy są odrębną władzą, niezawisłą od dwóch pozostałych. Sądy są niezależne, a sędziowie orzekają i wydają wyroki jedynie w oparciu o ustawy i własne sumienie.
14. **Zasada społecznej gospodarki rynkowej** – polega na solidarności społecznej, dialogu oraz współpracy partnerów społecznych, tak pracowników jak i pracodawców, ochronie pracy ludzkiej. Wolność działalności gospodarczej i własność prywatna mogą być ograniczone tylko ze względu na ważny interes społeczny na drodze ustawy.

15. **Zasada wolności gospodarczej i ochrony własności** - polega na wolności działalności gospodarczej, konstytucyjnej gwarancji dla własności prywatnej i jej dziedziczenia. Własność prywatna może ulec wywłaszczeniu tylko na cele publiczne (Należy je umieć wymienić i wyjaśnić)

2. Sejm i Senat – pozycja ustrojowa parlamentu

Zasady prawa wyborczego

- **zasada powszechności** – każdy obywatel ma czynne (prawo wyboru kandydata) i bierne prawo wyborcze (prawo kandydowania). Czynne prawo wyborcze w wyborach do Sejmu i Senatu przysługuje od 18 roku życia. Posłem można zostać w wieku 21 lat, a senatorem – 30 lat.
- **zasada równości** – każdy wyborca dysponuje jednakową ilością głosów, a każdy głos ma równą wagę i znaczenie
- **zasada bezpośredniości** – wyboru posła czy senatora dokonuje sam wyborca
- **zasada proporcjonalności** – oznacza, że liczba mandatów, które przypadną partii jest wprost proporcjonalna do liczby oddanej na nią głosów (procentowo)
- **zasada tajności** – każdy wyborca może zachować dokonany wybór w tajemnicy

Wybory

Wybory do Sejmu są 5-o przymiotnikowe: powszechne, równe, tajne, bezpośrednie, proporcjonalne. Udział w podziale mandatów mają partie, które uzyskały więcej niż 5% głosów w skali kraju i koalicje wyborcze, które uzyskały więcej niż 8% głosów w skali kraju (w Polsce wprowadzono **progi wyborcze** by zabezpieczyć się przed rozdrobnieniem parlamentu)

Wybory do Senatu są 3-y przymiotnikowe: powszechne, tajne i bezpośrednie. (Nie są równe bo w każdym województwie wybiera się 2,3 lub 4 senatorów – w zależności od liczby ludności. A więc w zależności od miejsca zamieszkania ludzie mają 2,3 lub 4 głosy. Nie są proporcjonalne lecz większościowe – mandat uzyskują ci kandydaci, którzy uzyskali największą liczbę głosów).

Kadencja Sejmu i Senatu

Sejm i Senat wybierane są w wyborach na **kadencję 4 lat**, która rozpoczyna się w dniu pierwszego posiedzenia Sejmu i Senatu, a kończy dzień przed zebraniem nowego parlamentu. Sejm jest niższą, a Senat wyższą izbą polskiego parlamentu. Połączone izby Sejmu i Senatu tworzą Zgromadzenie Narodowe

Kadencję Sejmu można skrócić gdy:

- (1) Sejm podejmie taką uchwałę większością 2/3 głosów konstytucyjnej liczby posłów (nawet bez podania przyczyny) (tj. 66,6% głosów)
- (2) Prezydent skracca kadencję Sejmu, jeżeli po wyborach trzykrotnie nie powiodła się próba powołania nowego rządu (Sejm nie udzielił rządowi wotum zaufania)
- (3) Prezydent może (ale nie musi) skrócić kadencję Sejmu, jeżeli ten nie przedłożył prezydentowi do podpisu ustawy budżetowej w ciągu 4 miesięcy od dnia złożenia projektu budżetu w Sejmie

Skrócenie kadencji Sejmu jest jednocześnie skróceniem kadencji Senatu.

Skład Sejmu i Senatu

Sejm – zasiada w nim 460 posłów.

Senat – składa się ze 100 senatorów.

Parlamentarzyści (posłowie, i senatorowie) wchodzi w skład:

- klubów parlamentarnych (tworzy go minimum 15 parlamentarzystów z danej partii)
- kół poselskich – minimum 3 posłów.

Organy Sejmu:

- **marszałek Sejmu** – jest wybierany na 1 posiedzeniu Sejmu spośród posłów. Jest przedstawicielem najliczniejszego klubu parlamentarnego. Marszałek zastępuje prezydenta w

razie niemożności sprawowania przez niego urzędu. Kompetencje: przewodniczy obradom Sejmu, stoi na straży praw Sejmu, reprezentuje go na zewnątrz. Jest przewodniczącym Zgromadzenia Narodowego. Zastępuje prezydenta w sytuacjach przewidzianych przez konstytucję, zarządza wybory prezydenckie.

- **Prezydium Sejmu - marszałek i wicemarszałkowie.** Prezydium Sejmu kieruje pracami Sejmu, w szczególności: zwołuje posiedzenia Sejmu, ustala ich porządek dzienny, plan pracy oraz tzw. tygodnie posiedzeń;
- **Konwent Seniorów** – członkowie Prezydium Sejmu wraz z przewodniczącymi kół parlamentarnych i kół poselskich. Zapewnia współpracę między klubami poselskimi.
- **komisje sejmowe** – komisje dzielimy na
  - komisje stałe - Sejm powołuje na okres swojej kadencji komisje stałe, których zakres działania obejmuje na ogół problematykę jednego lub kilku działów administracji państwowej
  - komisje nadzwyczajne (mają określony cel, zasady i tryb działania. Po zakończeniu prac ulegają rozwiązaniu)
  - komisje śledcze (posiadają specjalne uprawnienia i są powoływane dla wyjaśnienia konkretnych problemów. Mają one prawo przesłuchiwania świadków w trybie określonym przez kodeks postępowania karnego).

Organy Senatu - są analogiczne do organów Sejmu – Marszałek Senatu, Prezydium Senatu, Konwent Seniorów, komisje senackie stałe i nadzwyczajne (Senat nie może powoływać komisji śledczych)

Kompetencje Sejmu i Senatu:

- uchwalanie ustaw – funkcja ustawodawcza
- możliwość zmiany Konstytucji – ustawa musi być uchwalona większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby posłów i senatorów; lub bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej 1/3 ogólnej liczby posłów – funkcja ustrojodawcza
- Sejm wybiera: Prezesa NBP (na wniosek prezydenta), Prezesa NIK (za zgodą Senatu), Rzecznika Praw Obywatelskich (za zgodą senatu), 4 członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, 4 członków Krajowej Rady Sądowniczej, sędziów Trybunału Konstytucyjnego, członków Trybunału Stanu (z wyjątkiem prezesa – prezesa Sądu Najwyższego); prezesa Rady Ministrów i ministrów – funkcja kreacyjna
- Senat powołuje 3 członków Rady Polityki Pieniężnej, 2 członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji
- Sejm ma prawo wyrażenia votum nieufności dla premiera i rządu i poszczególnych ministrów – funkcja kontrolna
- kontroluje wykonania przez rząd budżetu państwa (udziela absolutorium – zatwierdza działalność finansową rządu)
- kontroluje Radę Ministrów poprzez zapytania i interpelacje poselskie (zapytania do premiera, czy ministra)

Kompetencje Zgromadzenia Narodowego

- przyjmuje przysięgę od Prezydenta
- uznaje trwałą niezdolność Prezydenta do sprawowania urzędu ze względu na stan zdrowia (uchwała przyjmowana większością co najmniej 2/3 głosów ustawowej liczby członków Zgromadzenia Narodowego)
- może postawić Prezydenta w stan oskarżenia przed Trybunałem Stanu (uchwała podejmowana większością co najmniej 2/3 głosów ustawowej liczby członków Zgromadzenia Narodowego) za złamanie ustawy lub Konstytucji.
- wysłuchuje orędzia Prezydenta RP

Specyfika uchwalania ustawy budżetowej

Inicjatywa ustawodawcza, w przypadku ustawy budżetowej, należy **tylko do Rady Ministrów**. Inicjatywę w tej sprawie Rada Ministrów musi zgłosić najmniej na 3 miesiące przed upływem roku budżetowego.

Projekt ustawy budżetowej po trzech czytaniach **jest przyjmowany zwykłą większością** głosów przez Sejm i wędruje do Senatu. **Senat może nanieść tylko poprawki**, nie może odrzucić projektu ustawy budżetowej w całości (jak w przypadku innych ustaw). Na naniesienie poprawek ma tylko 20 dni. Po zatwierdzeniu poprawek Senatu przez Sejm ustawa **trafia do prezydenta, który nie ma prawa weta wobec budżetu**; może jedynie ją podpisać lub skierować ustawę budżetową do Trybunału Konstytucyjnego w ciągu 7 dni. Trybunał Konstytucyjny ma 2 miesiące na rozpatrzenie sprawy.

Jeżeli w ciągu 4 miesięcy, od momentu wniesienia do Sejmu budżetu, nie zostanie on uchwalony, prezydent może skrócić kadencję Sejmu, rozwiązać parlament i rozpisać nowe wybory.

Warunki niezbędne do zmiany Konstytucji RP

Prawo wniesienia projektu zmiany konstytucji przysługuje 1/5 liczby posłów, Senatowi i Prezydentowi. Zmiana konstytucji dokonuje się poprzez uchwalenie jednobrzmiącej ustawy przez Sejm i Senat. **Do zatwierdzenia projektu potrzebne jest poparcie go:**

- w Sejmie większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy posłów
- w Senacie bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy senatorów.

Senat ma na rozpatrzenie projektu 60 dni i nie może nanosić poprawek (w przeciwieństwie do innych ustaw). Jeżeli Senat przetrzyma ustawę przekraczając termin 60 dni, ustawę o zmianie konstytucji uważa się za odrzuconą. **Sejm nie może przelamać odrzucenia ustawy przez Senat.**

Inne warunki obowiązują gdy zmiany konstytucji mają dotyczyć rozdziałów:

- I - Rzeczpospolita – zawierającym podstawy ustroju państwa
- II – Wolność, prawa i obowiązki obywatela
- XII – procedura zmian konstytucji

Uchwalenie zmian w tych rozdziałach może nastąpić dopiero po upływie 60 dni od ich zgłoszenia. Oprócz tego w tych kwestiach może nastąpić rozpozycie referendum konstytucyjne, w którym o przyjęciu propozycji rozstrzyga większość głosów obywateli.

3. Proces ustawodawczy – inaczej legislacyjny – proces uchwalania ustawy

Należy pamiętać, że w polskim Sejmie podejmuje się decyzje większością głosów.

Rodzaje większości:

- **większość zwykła** – głosów „za” musi być więcej niż „przeciw” (głosy „wstrzymuję się” nie liczą się)
- **większość bezwzględna** – głosów „za” musi być więcej niż sumy głosów „przeciw” i „wstrzymuję się” (jednym słowem „za” musi być 50% posłów + 1, spośród biorących udział w głosowaniu)

Inicjatywa ustawodawcza – prawo zgłoszenia projektu ustawy

Inicjatywa ustawodawcza przysługuje:

1. co najmniej 15 posłom lub komisji sejmowej,
2. Senatowi – w całości
3. Prezydentowi
4. Radzie Ministrów
5. co najmniej 100 tys. obywateli posiadających prawo wyborcze do Sejmu

Uchwalanie ustawy

Projekt ustawy trafia do Marszałka Sejmu.

Rozpatrywanie projektu ustawy przez SEJM w trzech czytaniach

- **I czytanie** – polega na uzasadnieniu projektu przez wnioskodawcę. Po nim następuje debata nad ogólnymi założeniami projektu. Pierwsze czytanie odbywa się w odpowiedniej komisji sejmowej. Projekt jest albo odrzucany w całości, albo kierowany do dalszych prac w odpowiedniej komisji

- **II czytanie** – przebiega na posiedzeniu plenarnym Sejmu. **Komisja przedstawia szczegółowe sprawozdanie** dotyczące projektu ustawy, następnie posłowie przeprowadzają szczegółową debatę. Jeśli zostają **zgłoszone wnioski i poprawki** po przegłosowaniu ich umieszcza się je w projekcie.
- **III czytanie** – odbywa się po przedstawieniu przez komisję dodatkowego sprawozdania. W trzecim czytaniu następuje albo **uchwalenie ustawy, albo odrzucenie w całości jej projektu.**

Po uchwaleniu ustawy przez Sejm, **marszałek Sejmu przekazuje ją do SENATU.**

Senat ma trzy możliwości:

- 1) przyjmuje ustawę bez zmian
- 2) wprowadza do jej tekstu poprawki – wówczas projekt wraca do Sejmu, który może odrzucić poprawki Senatu bezwzględną większością głosów. Jeżeli nie uzyska takiej większości, poprawki Senatu nanosi się.
- 3) odrzuca ją w całości – wówczas projekt wraca do Sejmu, który może odrzucić poprawki Senatu bezwzględną większością głosów. Jeżeli nie uzyska takiej większości ustawa przepada.

Na podjęcie tych działań Senat ma 30 dni. Jeżeli nie wykorzystają swoich uprawnień, ustawa zostaje uznana za uchwaloną w brzmieniu przyjętym przez Sejm

Uchwalona przez Sejm ustawę marszałek Sejmu przesyła do podpisania PREZYDENTOWI RP, który:

- 1) podpisuje ustawę w ciągu 21 dni i zarządza jej publikację w Dzienniku Ustaw RP
- 2) odmawia podpisania ustawy i odsyła ją do Sejmu do ponownego rozpatrzenia (veto ustawodawcze). Veto prezydenta uważa się za oddalone, jeżeli Sejm uchwalił ustawę ponownie większością kwalifikowaną 3/5 głosów (276 posłów). Wówczas prezydent ma 7 dni na podpisanie ustawy i zarządzenie jej publikacji.
- 3) Prezydent może wystąpić z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności ustawy z konstytucją. Jeżeli Trybunał orzeknie, że ustawa jest niezgodna z konstytucją, prezydent nie może jej podpisać. Jeżeli ustawa jest zgodna z konstytucją prezydent musi ją podpisać.

Prezydent nie może wykorzystać i veta ustawodawczego i odesłać ustawy do zbadania do trybunału. Może wykorzystać tylko 1 z możliwości. Ustawa wchodzi w życie 14 dni po ogłoszeniu jej w Dzienniku Ustaw, chyba, że treść ustawy brzmi inaczej.